

І. С. Шев'якова, учитель ЗОШ № 98, м. Харків

«Я — ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ» (виховний захід, 6–7 кл.)

Мета: виховання в школярів внутрішньої свободи та поваги до держави, любові до Батьківщини, національної свідомості, гідності, усвідомлення приналежності до рідної землі, українського народу, гармонійне виявлення патріотичних почуттів.

Обладнання: диск із гімном України та піснею «Україно моя!.. Це пісні солов'їні!..», зображення прапора та герба України; інформація про українську символіку; «квітка побажань» (на дошці).

Роздавальний матеріал: прислів'я про Батьківщину, кросворд, різнокольорові пелюстки з аркуша.

“ Настав час великого вибору: або єдність і перемога та шлях до світла, або поразка, ганьба і знову довга дорога до світла та свободи.

В. Чорновіл

ХІД ЗАХОДУ

Учитель. Діти, сьогодні ми поговоримо з вами про нашу Батьківщину — про Україну. Ми живемо у великій гарній країні. Моя Україно!.. Скільки в цьому слові тепла, ніжності, любові. Це отча земля, рідний край, де ми народилися. Це тихі озера, калинові гаї, народні пісні, яких співали наші діди, наша рідна мова. Не можна уявити себе без України, без її колосистих нив, які тихенько розмовляють з вітром; без її зелених лугов, що вражають своїми барвами. А небо? Ніде у світі немає такого блакитного неба, як над нашою Україною!

1-й учень

Ой ти, ненько-Україно,
Я тебе кохаю,
У світі кращої країни
Я не знаю.
Чорне море, степ широкий,
Зелені Карпати,
І під небом синьооким
Стежина до хати.
Ой ти, сонечко ласкаве,
Світи Україні,
Більше щастя, більше слави
Для дочок і синів.
Вони вчора, позавчора
На Дніпрі і в полі
Через працю, через горе
Добувались волі.
От тому сьогодні треба
Нам і нашим дітям
Під блакитним мирним небом
За неньку радіти.
Прикрашати, пестувати
І міста, і села,
Гарну пісню заспівати
Для друзів веселих.
Ой ти, ненько-Україно,
Я тебе кохаю,
У світі кращої країни

■ **В'ячеслав Максимович Чорновіл (1937–1999 рр.)** — український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти заросійщення та національної дискримінації українського народу, політичний в'язень СРСР

Не шукаю.
Чорне море, жовте поле,
Зелені Карпати,
І не зможу я ніколи
Іншу покохати.

2-й учень. Батьківщина — це місце, де народилася людина, де промайнуло її дитинство із дивом-казкою, матусиною піснею, батьківською ласкою. Батьківщина — це рідний дім, де завжди з любов'ю чекають нас наші рідні. Батьківщина — це стежка, якою ти пішов до школи.

3-й учень. Сотні видатних українців були та залишаються творцями світової історії. Художники та науковці, політики та композитори, актори та письменники — всі вони дають нам можливість за кордоном чи в себе вдома з гордістю сказати: «Я — українець!».

Учні повідомляють неймовірні факти про Україну.

4-й учень. Звідки ж узялося слово «Україна»? Що воно означає? Давайте послухаємо легенду. Колись давно Бог роздавав різним народам землі. А наш український народ дуже працелюбний, і тому за працею не було коли вчасно з'явитись до Бога. Але все-таки коли наші прадіди і прабабусі прийшли, він сказав: «Запізнились, я вже всі землі роздав. А чому ви

так пізно прийшли?». Люди відповіли: «Та не було часу за роботою». Тоді Бог, подумавши, сказав: «Ну коли ви такі працьовиті, люди, дам я вам землю на краю. Це край чудовий, цілющий, з родючою землею». Так від слова «край» і утворилось слово «Україна», що означає «земля, яка знаходиться на краю», а людей стали називати українцями.

Учитель. Діти, як ви розумієте такі прислів'я:

- ✘ «Квітни, рідна сторона, ніби квітка весняна»;
- ✘ «Рідна земля і в жмені мила»;
- ✘ «Щаслива наша Батьківщина на щедрих нивах України»;
- ✘ «Де рідний край, там і рай?»

Відповіді учнів.

Учитель. Кожна країна має державну символіку. А які символи України відомі вам? (Учні відповідають.)

5-й учень. *Герб* — це знак роду, міста, держави. У перекладі з німецької мови «герб» означає «спадщина». Він зустрічається ще від часів Київської Русі. Україна має Державний Герб — золотий тризуб на синьому тлі. Герб символізує мудрість, знання, любов або єдність трьох стихій: землі, повітря та води. Також наш герб — це воля, слава та сила.

УКРАЇНА НАДЗВИЧАЙНА: НЕЙМОВІРНІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНУ

1. Найбільша країна, що знаходиться в Європі.
2. Країна, що займає 0,41% світової території суходолу, на якому мешкає 0,85% населення планети й яка приносить 0,20% світового валового національного продукту.
3. Країна, на території якої зосереджено чверть усіх запасів чорнозему на Землі.
4. Українці, а саме конструкторське бюро Антонова, розробили літак із найбільшою у світі вантажопідйомністю — Ан-225 «Мрія».
5. Автор першої у світі Конституції — український політичний і громадський діяч Пилип Орлик.
6. В Україні найбільші запаси марганцевої руди — 2,3 мільярдів тонн, або близько 11% від усього світового запасу.
7. Найбільші чоловічі монастирі називають Лаврами. Статус Лаври мають лише шість монастирів у світі. Три з них знаходяться в Україні. Це Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра в Києві, що отримала цей статус ще 1598 р., Свято-Успенська Лавра в м. Почаїв і Святогорська Свято-Успенська Лавра на Донеччині.
8. Найстарішим навчальним закладом Східної Європи вважають Києво-Могилянську академію (1615 р.).
9. Пам'ятники відомому українському поетові Тарасові Шевченку встановлено в 1200 місцях по всьому світові.
10. Станція метро «Арсенальна» у Києві — найглибша у світі. Вона проходить під землею на глибині 105 м. Станцію біля будівлі парламенту побудували 1960 р. однією з перших.
11. Український духовий інструмент трембіта — найдовший духовий музичний інструмент на світі.
12. Найкоротша головна вулиця серед усіх столиць світу, але водночас одна з найширших і найгарніших — Хрещатик у Києві. Її довжина всього 1225 м.

6-й учень. Прапор — це полотнище певного кольору і форми з емблемами й іншими прикрасами. Українські національні кольори — синій і жовтий. Здавна українська земля була краєм хліборобським. Синє небо над золотою нивою — ось який прекрасний зміст вкладає нині у національні кольори кожен українець-патріот.

7-й учень. Гімн — це урочиста пісня, символ нашої держави, яку понад 100 років тому написали поет Павло Чубинський і композитор Михайло Вербицький. Називається він «Ще не вмерла України...».

Учитель. Державний Гімн прийнято слухати стоячи (*звучить фонограма, діти встають*). Де ми можемо почути Державний Гімн?

Відповіді дітей: спортивні змагання, урочисті події тощо.

Учитель. А які ще символи України, діти, ви знаєте? (*Відповіді дітей.*) Так, кожен народ має символи, серед яких є рослини, тварини, предмети побуту тощо. Наприклад, улюблені **рослини-символи** канадців — клен, китайців — хризантема, півонія, персик, а для нас, українців, — верба і калина. «Без верби і калини нема України», — говорить народна мудрість.

8-й учень. Українці здавна шанують вербу. Де тільки не використовували її в господарстві! Весною рубали молоді вербові паростки та заливали їх водою. Через два-три тижні цей настій можна було вживати як цілющий напій. Широко використовують вербу й у весняних обрядах. Шостий тиждень Великого посту називають Вербним. На Вербному тижні у церквах освячують вербові гілочки.

Милим для серця українця є кущ калини. По всіх куточках нашої країни цвітуть калинові кущі. Саджають їх біля колодязів, щоб вода була корисною та смачною, попід вікнами будівель.

Старі люди розповідають, що колись напали на українське село вороги. Дівчина-красуня, яку схопили бусурмани, вирвалася і почала тікати. Але раптом розірвалося її червоне намисто, і розсипалися по землі яскраві намистинки, а з них через деякий час і повиростали калинові кущі. Зроду-віку калина була символом дівочої краси, кохання та вірності.

Учитель. Також кожен народ має свою мову. Нашою державною мовою є українська. Обов'язково треба, діти, берегти рідну мову — криницю невичерпної краси. Це мова нашого дитинства, мова землі, вітру, сонця і зір, росинки і травинки. А бере вона силу із любові до землі, до нашої пам'яті.

Учні читають вірші про мову.

9-й учень

Разом з щастям і журбою
Зеленим листом шелестить,
У небі ясним над водою
Нам рідна мова мерехтить.
Це символ мудрості твоєї,
Моя Вкраїно. Він горить!
Тож мови рідної своєї
Не відцураймось ні на мить!

10-й учень

Розвивайся, звеселяйся, моя рідна мово,
У барвінки зодягайся, моє щире слово.
Колосися житом в полі, піснею в оселі,
Щоб зростали наші діти мудрі і веселі.
Щоб на все життя з тобою ми запам'ятали,
Як з колиски дорогою мовоньку кохали.

11-й учень

Велична, щедра і прекрасна мова,
Прозора й чиста, як гірська вода, —
То України мова барвінкова, —
Така багата й вічно молода.

12-й учень

Вона, як ніжна пісня коліскова,
Заходить в серце й душу з ранніх літ,
Ця мова, наче пташка світанкова,
Що гордо лине в свій стрімкий політ.

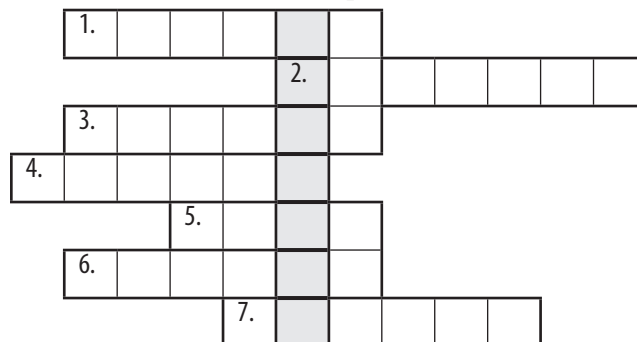
Учитель. А тепер, діти, пропоную розгадати кросворд «Що я знаю про Україну».

Розгадування кросворду.

Запитання

1. Як називається герб нашої країни? (*Тризуб.*)
2. Які гори на заході України ви знаєте? (*Карпати.*)
3. Як називається найбільша річка України? (*Дніпро.*)
4. Який птах є символом України? (*Лелека.*)
5. Столиця України. (*Київ.*)
6. Кущ — символ України. (*Калина.*)
7. Квітка — символ рідної землі. (*Мальва.*)

Ключове слово — Україна.

РОСЛИНИ-СИМВОЛИ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

УКРАЇНА

ГРЕЦІЯ

КИТАЙ

ШОТЛАНДІЯ

НІДЕРЛАНДИ

КАНАДА

ЄГИПЕТ

Учитель. А зараз пограймо в гру «Квітка побажань» — напишемо побажання рідній країні.

На дошці намальоване коло, в центрі якого — невеличка карта України. Учні, написавши та виголосивши побажання на пелюстках, прикріплюють їх клейкою стрічкою.

Учитель. Життя іде. Барвистими маминими рушниками стеляться в широкий світ дороги. Доросліша-

ють діти, сивіють матері — таким є закон життя. Але ніколи не старітиме наша квітуча українська земля. Її майбутнє — у ваших руках. Бережіть історію України, її мову, природу! Любіть Україну, любіть свій край, бережіть його, плекайте!

Учні співають пісню «Україно моя!.. Це пісні солов'їни...».